

De leefwereld als basis voor regionale samenwerking

De overheden binnen de Stedelijke Regio Breda Tilburg (SRBT) werken samen als één regio. De gemeenten binnen deze samenwerking zijn zich enkele jaren geleden gaan organiseren op het geografisch gebied waarbinnen onze inwoners en ondernemers zich al elke dag verplaatsen om gebruik te maken van voorzieningen. Voor inwoners en ondernemers (leefwereld) bestaan de gemeentegrenzen (systeemwereld) niet. De omvang van onze regio is dus niet toevallig gekozen; het volgt de logica van de leefwereld waarin inwoners en ondernemers het al als één gebied ervaren en gebruiken. Wij noemen onze regio dan ook een 'daily urban system'.

Het is onze inzet om binnen de stedelijke regio de brede welvaart te vergroten in een goede verdeling over stad en land. Vanuit die opstelling kunnen gemeenten ook bij de regio terecht voor hulpvragen als ze zelf op dat moment kennis, kunde, slagkracht of (lobby)netwerk niet hebben.

We liggen in een regionaal krachtenveld

Onze regio ligt tegen de Randstad, Metropool Regio Eindhoven en (over de grens) Antwerpen. De positie tussen deze krachtige regio's levert ons voordelen op en heeft mede geleid tot wat we nu zijn. We zijn de 6e economische regio van Nederland met: één miljoen inwoners, 2 ziekenhuizen, 2 universiteiten, 3 hogescholen, diverse ROC's, en een rijkdom aan nationale natuurparken.

Vanzelfsprekend ondervinden we ook de nadelen van dit regionale krachtenveld. Zo is er door de sterke groei aan hightech banen buiten onze regio rond Eindhoven, een ruimtebehoefte voor die werknemers om te wonen, reizen, recreëren, etc. Wij merken dat voor die behoefte te makkelijk naar ruimte in onze regio wordt gekeken.

We werken mee aan nationale opgaven

Mede als gevolg van onze positie tussen grote steden en krachtige regio's, liggen in en om onze regio functies die een belangrijke rol spelen bij nationale opgaven. Zo leveren wij een belangrijke bijdrage aan het energiesysteem van de toekomst dat gericht is op duurzame bronnen. Met het Rijk is de afspraak dat in de Powerport (gemeente Moerdijk in onze regio) ongeveer 700 hectare ruimte moet worden gevonden voor de energietransitie en groei van bedrijvigheid. Onze regio (specifieker bij Moerdijk) is daarvoor geschikt vanwege de gunstige ligging en de aanwezigheid van cruciale infrastructuur. De forse nationale ruimtevraag gaat knelpunten opleveren die we moeten oplossen. Het heeft ook een effect op andere gebieden (kettingreactie) in onze regio en zo ons heel daily urban system.

Vanwege de positie van de zware industrie in Moerdijk, ligt in onze regio ook de landelijke opgave van een buisleiding voor transport van CO2 en waterstof. Dat is de zogenaamde 'Delta Rhine Corridor' tussen Rotterdam en de Duitse grens bij Venlo.

Vanzelfsprekend landen in onze regio naast deze specifieke opgaven, ook algemene landelijke vraagstukken en programma's. Bijvoorbeeld op gebied van woningnood, armoede, ondermijning, stikstof, landelijk gebied, defensie. Grote opgaven die een plek krijgen in onze regio en ook bij ons strijden om de beperkte ruimte en financiële middelen.

Het gedachtegoed van Elke regio telt! in sectorale rijksprogramma's

Wij werken graag mee aan een sterker Nederland door voor de landelijke opgaven te zoeken naar ruimte in onze regio. Het zijn onze inwoners en ondernemers die de effecten van landelijke besluiten (of landelijke programma's) echt zien, echt voelen en er in de stadhuizen echt op reageren. Het mag daarom duidelijk zijn dat het onze insteek is om deze landelijke opgaven niet simpelweg uit te voeren. Wij willen het samen laten gaan met knelpunten die wij in onze regio zien en ook willen oplossen. Het daily urban system van onze inwoners en ondernemers moet verbeteren door landelijke opgaven te verbinden met de regionale. Van der Steen en anderen (NSOB, 2025) noemen dit in De Kracht van Hier het stewardship model. In ons idee sluit deze manier van samenwerken ook aan op het gedachtegoed dat het rijk voor ogen heeft met het programma 'Elke regio telt!'. In de praktijk ervaren we echter een verticale hiërarchie waarbij het Rijk ons ziet als een sectorale uitvoeringsorganisatie. Sprekend voorbeeld is de sectorale sturing op het aantal te realiseren nieuwe woningen in onze regio. Hierbij staat voor het Rijk kwantiteit dus centraal en niet zozeer de integrale kwaliteit van de leefomgeving als einduitkomst. Wij willen wel integraal én regionaal kunnen afwegen, want voor ons vertaalt bijvoorbeeld het tekort aan woningen zich niet in een getal. Het heeft betekenis; ook op allerlei andere gebieden. En daarover horen we dagelijks vanuit onze gemeenschappen, het onderwijs en het bedrijfsleven.

Ik ga graag met u in gesprek over de vorm van samenwerking waar sectorale kwantiteit én integrale kwaliteit belangrijk zijn. Waarbij het gedachtegoed van het programma Elke regio telt! gaat doorwerken naar de andere meer sectorale rijksprogramma's. Daarbij betrek ik ook graag de behoefte aan een evenredige verdeling van de financiële middelen vanuit deze programma's over het land.

Marina Starmans-Gelijns
Burgemeester Etten-Leur

